

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dljaškem semenišču (Knabenseminar). — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Avstriji nezavisnost ohranjena.

Kakor potniku v temnej noči časih blisk njegovo pot razsveti, da vé, kde se nahaja, podobno je kratka beseda grofa Andrassyja v vogerskih delegacijah zjasnila našo zunanjo politiko zadnjih petih let. Rekel je: z nemškim cesarstvom sklenola se je zaveza za ohranitev miru. Ko pa je Bismark namignil potrebo colninske zaveze in tirjal, naj se vse po državnih zborih vsprejme in mej državne postave uvrsti, odbil mu je to naš minister grof Andrassy.

To je žaren blisk na pot naše politike. Sedaj vidimo, kako prav so imeli naši konservativni politikarji in slovanski časniki, ki Bismarku niso nikoli popolnem pritrjevali. Nemško novo cesarstvo streže po nadoblasti v Evropi in celem svetu. Svojo Nemčijo hočejo raztegnoti do Amsterdama in Kodanja pa čez Varšavo proti izhodu in do Črnega, Egejskega in Jadranskega morja; naše cesarstvo, naša milena Avstrija pa bi jim naj kot zaveznica in služabnica pomagala proti Rusom, a zraven ali poginola ali saj svojo nezavisnost zgubila. To niti več tajno ni, ampak nemški listi, zlasti prajzovski, vedno na tote gosli godejo in s temi strunami svetu brenkajo. Nemško-prajzovski politikarji tiščijo Avstrijo proti zahodu in jugu, da bi jo v silni boj zapleli z mogočno Rusijo. In sedaj pravijo, naj se skonča ta boj kakorkoli, v vsakem slučaju smo na boljsem. Če zmaga Avstrija, vzamemo mi brez velikega lastnega truda Poljske dežele in Varšavo, morebiti kot vrli zavezniki še dežele do Trsta in Bismarkovina se nasloni na toliko poželeno Jadransko morje. Ako pa je Avstrija nesrečna pa je za nas še bolje. Tako so pisarili zlasti liberalni listi celih pet let, več ali menje jasno. Zraven je vse gomazilo samega sovraštva do Rusije in mnogi avstrijski politikarji so uže res mislili, da je boj z Rusi neizogiben. Kajti tudi ruski časniki so začeli pisariti zoper nas.

Strune so bile uže hudo napete, in da

niso počile, v to je pomagalo več srečnih dogodkov; v prvej vrsti pa odločnost grof Andrassyjeva, s katero je sumljive in nevarne ponudbe Bismarkove odbil. To je namreč Ruse prepričalo, da je Avstriji res mar le za ohranitev miru in da hoče biti v ta namen zaveznica Nemčiji, a nikakor ne njena služabnica.

Dalje umaknil se je grof Andrassy kot minister grofu Kalnoky-ju, ki je bil cesarjev poslanik na ruskem carskem dvoru in tukaj prijubljen. Naposled umerje ruski minister knež Gorčakov, ki je Avstrijo ravno tako sovražil, kakor zaduji čes Bismarka. Naslednik mu je bil previdni Giers, ki je precej osobno obiskal nemške ministre v Berlinu pa tudi avstrijske na Dunaji, kar je politiko v vseh treh cesarstvih drugam ukrenilo. V Berlinu in Dunaji pričeti dogovori so poravnali nasprotja in bili venčani s preslavnim tricesarskim shodom v Skjernevicah.

In sedaj je politični položaj zelo drugačen, kakor pred 5 letmi: sedaj ima Avstrija mirovno zavezo z Nemčijo in Rusijo ob enem. In to je veliko vredno. Kajti ne samo, da se ni bati vojske, je Avstrija ohranila in še zagotovila si svojo popolno nezavisnost. Zviti Bismark sedaj ne bo lahko prišel na Dunaj ponujat colninske zaveze in drugih podobnih rečij, ki bi nas le v njegove velikonemške mreže potegovala. Tukaj tudi Bismark dobro vidi, da mu je popolnem spodletelo in zato obrača pozornost svojih Nemcev v dežele zamorcev v vročej Afriki. Slobodno mu!

Straženski.

Gospodarske stvari.

O pomlajevanji in prežlahtnovanji sadunosnih dreves.

II. Pomlajenju podobno ravnanje je prežlahtnovanje. Prežlahtnujejo se navadno drevesa, ki sad rodijo, kateri lastniku ni po godu,

ali pa tudi drevesa, ki preveč v les rastejo, in potem takem malo sadu prinašajo. In slednjič tudi taka drevesa, ki slabo rastejo in preobilno rodijo, ki bi tedaj kmalo morala oslabeti. Drevo, ki se ima prežlahtniti, se mora najprej na podoben način porezati, kakor se to godi z drevesi, ki se pomlajajo in sicer se to tudi godi ali jeseni ali spomladi.

Ko se izbira sorta, ktera se hoče na novo v drevo vcepiti, kakor se to z pomlajenimi godi. Osebito se morajo divje mladike, ktere iz podlage poganjajo, skrbno odstraniti, od žlahtnih pa se le tiste puščajo, ki so za lepo drevesno krono priležne in prikladne. Take mladike se tudi prikrajšajo, da se razrastejo in obrastejo. Vspešno se morejo prežlatnovati samo po sebi umevno le zdrava drevesa.

Ker se vcepljeni sušljenki, pogosto od ptic, ki rade na nje posedajo, polomijo, tako je dobro ako se čez nje vrbje ali lešje šibe v locne razprejo, na ktere potem ptice posedajo.

Samo po sebi se razume, da se vse rane, ki se pri požlahtnovanji naredé, z voskom zamažejo, ako se hoče od takega dela zaželjati vspeh imeti. Če so se morala požlahtnjena mesta z ličjem ali drugimi obezami obezati, tako se morajo te obeze, brž ko so žlahtne mladike po 12 do 15 centimetrov vzrastle odrezati ali razrezati. Če so se pa le papirni in z voskom pomazani trakovi za to porabili, tako tega ni treba, ker se papirne obeze same ob sebi pretrgajo, če veja odebeleva.

Kakor je že bilo povedano, je dobro pomlajeno drevo pognojiti, da prav krepke in bohotne mladike poganja.

Koreniti pomoček zoper žizka je pre hmelj.

Da se žizki primorajo brž iz žitnice izseliti, se priporoča hmelj. Oster duh te rastline je namreč, kakor se je opazilo, temu mrčesu tako zopern, da ga primeroma malo hmelja iz žitnega kupa prežene. Nič ne škodi, če hmelj ni posebne lepe sorte. Pomeša naj se med žito na kupi, kup nekoliko prelopiti in mrčes bode v kratkem pobral šila in kopita. Omeniti pa je treba, da je na žitnici potrebno zraka in čistote. Smeti in pleve ali zadnje žito ne sme biti v bližnjavi. V takih kupih žizek svojo zalego rad polaga in ko se je iz žitnega kupa oster duh hmeljev razkadil, začne pogubno svoje delo zopet iz nova. Žitu hmeljev duh čisto nič ni na škodo in mogoče je tako žito na mlin dati z vsem hmeljevim drobirjem vred.

Kako se močnice ali granke v rudečem vinu vkuhavajo.

Vzame se sklenka lahkejšje sorte rudečega vina, ki se z 4 kili sladkorja, ki se je prej z vodo nekoliko razmočil, pomeša, v kotličku

dobro zavreje. Vloži se tudi treskica vanilje. Na to se vsuje 12—14 litrov dobro izbranih in opranih močnic, ktera zmes se četvrt ure rahlo kuha in pene vedno z nje posnemajo. Nato se močnice s penino žlico iz kotla ven vzamejo, sok pa še na ognju pusti, da se dobro vkuha, in potem še le na močnice vljuje. Dobro je tudi nekoliko krhljev olupljenih jabelk ali grušek med močnice dejati in z njimi vred vkuhati.

Kako trdo usnje zopet mehko narediti.

Mnogo jih je, ki mislijo, da se črevlji, skornje itd., ki so po daljšem ležanji trde postale, z mazanjem zopet zmehčati dajo. Temu pa vendar ni popolnoma tako. Zmehča se usnje naj bolje s tem, da se prej v toplo vodo pomoči, in potem še le z mastijo dobro pomaže.

Tržno poročilo dunajsko. Klavna goveja živina je dražja postala za 1 fl. do 1 fl. 50 kr. pri meterskem centu; strd velja 33 do 35 fl. met. cent; koruzi in ovsu je cena poskočila za 10 kr. sadje radi kupujejo: jabelka mašanceljni, veljajo 14—20 kr., rejnete 12—20 kr. gruške zimske 25—50 kr., orehi 40—40 kr. kilo. hmelj Zatežki 125—135 fl. za 50 kilo. Ošavski pa 65—95 fl.

Sejmi. 24. nov. Gomilica, sv. Marjeta na Pesnici, Šoštanj, 25. nov. Loče, Hollenegg, Kaniza, Ptuj, Wildon; 27. nov. Gradec, 30. nov. Svičina, 1. dec. sv. Andraž v Slov. gor., Celje, Maribor, Rogatec, Strass, Veržej, Bizelsko, 2. dec. Konjice.

Dopisi.

Od Noveštife. († G. Dornik — šola.) Naš mnogoletni župnik č. g. Gašper Dornik umrli so v Škofji Loki na Kranjskem, kder so v pokoji preživeli svoje zadnje dni na tem svetu. Učakali so visoko starost 77 let. Bog jim daj uživati večni mir in plačilo v nebesih za mnogovrstni trud pri nas. — Letos je našo šolo prišel nadzorovat šolski okrajni nadzornik g. Ambrožič. Kako je kaj bil zadovoljen s šolo in učiteljem, to nam ni znano, pač pa, da sedaj tirjajo od faranov naj postavijo novo in večjo šolo. Mislim, da se s tem ne bodo zboljšale šolske razmere. Kajti ni verjetno, da bode potem več učencev v šolo zahajalo, kakor sedaj. Slabemu obiskovanju šole ni uzrok učilnica. Ta je prostorna dovolj. Uzroki so drugod, katerih vsi se tudi ne dajo odpraviti na pr. slabe steze, dolge poti do šole. Vpisanih je baje 120, a ti so menda le na papirji. Kajti lani je redno v šolo prihajalo predpoldnem kakih 10—13, popoldne 25. Včasih je bilo dopoldne po 1, a popoldne po 5 učencev. Nevolja po fari je vsled novice, da bo treba novo šolo staviti, silno velika. Komaj 800 duš broječa

fara je morala 5000 fl. plačati za bernsko odkupnino, nadlegovale so jih uime in poginolo je čez 200 svinj. Lehko si toraj mislimo, kako jih je nepovoljna novica iznemirila in prestrašila. Bog pomagaj!

Od Save. (Žalostne razmere kmetov in delavcev.) Ako se le nekoliko ozremo krog sebe, hitro zapazimo žalostno istino, kako hitro naš vbogi kmetovalec in delavec propada velikemu kapitalu na korist. Posebno velja to o krajih, kjer so premogovniki, ki velike množine lesa pri svojem obrtu potrebujejo. Naj bi kdo prišel, ki je pred 20. leti po onih krajih goste jelove ali smrekove gozde videl, zdaj bi se prepričal, da ondi tla kažejo gola rebra. V onih krajih so kmetje brez male izjeme uže skoraj ves les k premogovnikom izvozili in to po tako slepi ceni, da sami uradniki priznavajo, da njim niti truda za vožnjo ne plačajo, les njim tedaj dajo zapstojn. Sicer so pa ona delnična društva na premog po imenovanih krajih vže dosta kmetij pokupili, kjer zdaj po njivah in travnikih in goličavah imenovano drevje sadijo. Ali če vbogi kmetič v svojo streho rudečega petelina dobi, mu imenovana društva niti komada lesu ne prodajo, ko bi ga tudi trikrat dražje platil, nego ga zdaj prodava, v svojem gozdu pa ga tudi ne boje imel. Kmetje si torej malo pomorejo s prodajo lesa. Časih zamudi kmet cel dan pri vožnji in domu grede majhno svoto denarja, ki ga je za svoj les stržil, večidel v krčmi pusti. Več kmetov je vže v onih krajih na kant prišlo, ki so, prej marljivi gospodarji, jeli les k premogovnikom voziti zravno se pa tudi privadili žganjici in svoje gospodarstvo zanemarili ter sebe in svojo družino v revščino pahnili. Kako je pa z rudarji? Dne 19. oktobra je stopil oni del obrtne novele v veljavo, ki ima namen rudarjem težavni stan nekoliko olajšati. Rudarji delajo vsaki dan 12 ur, a v nedeljo namesto, da bi smeli k božji službi, morajo celo 18 ur vkup delati. Omenjena postava pravi, da rudarjem je v jamskem spridenem zraku dosti 60 oziroma 66 ur na teden delati. Tukaj ob Savi so 4 premogovniki blizo skupaj, a le pri jedinem se je imenovana postava rudarjem razglasila in ko so drugi dan rudarji delo oni čas ostavili, kakor njim je v postavi naznanjeno, so bili vprašani, kdo jim je dovolil delo kakor drugekrati vstaviti, so oni odgovorili, da postava, na kar njim ravnatelj ukaže, da morajo ravno tako dolgo pri delu biti, kakor poprej in tako delajo rudarji namesto 60, celo 78 in 93 ur na teden. Uradniki se izgovarjajo, da se mora nepretrgoma delati, ker bi se njim drugače v jami škoda godila, a kedar ne morejo premoga prodajati, se njim ne godi škoda, ako se samo tri dni na teden dela. Kmetski hlapec, ki se naveliča za hlapca služiti ali ima

uže naklep ženiti se, pusti službo in postane rudar. Tukaj mu dajo na zahtevanje uradniki spričalo, koliko da eden mesec zasluži. S tem spričalom ide on k županu in župniku, ki mu tudi morata dovoliti, da se ženi, in kaj potem? Ko se mu družina namnoži in ko sprevidi, da ne zasluži več toliko, da bi zamogel sebe in svojo obitelj glada in golote obvarovati obupuje, naj dela in se muči, kolikor mu njegova telesna moč dopusti. Tedaj se jame kesati, da se je oženil in jame preklinjati sebe in svoje stariše in onega, ki mu je v ženitev dovolil, in tudi žalostna resnica je, da število te vrste rudarjev se hitro množi, pa narod propada v takih razmerah.

Od sv. Martina pri Vurbergu. (Svečanost — vino — sadje.) Pretekla nedelja t. j. 16. nov. bila je za nas prav slovesni dan: Cerkva bila je natlačena in visokočastiti gosp. kanonik in dekan Kr. Kandut so farnega patrona sv. Martina v prav prisrčnej pridigi proslavljali, kakor lep izgled različnih sv. čednosti po različnih položajih njegovega življenja, ter so številne poslušatelje opominjali k pobožnemu posnemanju. Prečast. g. dr. Križanič so pa služili veliko sv. mešo, pri kateri sta 2 sosedna čast. gospoda pomagala streči. Vsem čast. gospodom se prav prisrčno izreče: „Bog plati!“ Mi pa naj bi le tudi v resnici posnemali sv. Martina v življenji, da bi imeli tudi kakor on, srečno smrtno uro! — Kakor vinski patron nam je sv. Martin letos v obče menje pripravil, vendar mošt v boljše vino prekrstil, kakor lani. Vino še nima prave cene, ker ni kupcev, le naše cerkveno vino prodalo se je pri sv. Barbari polovnjak po 32—35 fl. brez posode. — Toda sadja, jabolk je letos bilo pri nas, da še nihče toliko ne pomni; vsak kmet in želar ima dovolj tolkle (jabelčnice) in zraven tega še so dobili po 300—500 fl. za prodano sadje, ker so štartinjak lepih mašanckarov po 14—17 fl. prodajali. Samo v naši fari je za prodano sadje zrešilo se skupaj kakih 20.000 fl. Tedaj dragi slovenski kmet: sadi, obrezuj, oskrbljuj sadno drevje; glej, kako je hvaležno!

Iz Ruš. (Smešen nagrobni napis, — bralno društvo, — nemškutarji.) Na tukajšnjem pokopališči šopiri se tudi posilnemstvo namesto ljube domače slovenščine. Pri tem pa zabredejo v smeha vredne bedastoče. Tako beremo nagrobni napis najnovejši: „Fride Ihrer Achse“ t. j. „mir bodi njenej osi“, vrhu tega pa še „Fride“ kaže osla ali kozla, kajti pravilno je „Friede“. Oj ti ljuba „os“ menda si tudi sestavljalcu nagrobnega napisa po glavi vrtela. — Naša kmetska čitalnica ali bralno društvo boje v nedeljo ob 3. uri popoldne prav veselo. Nadejamo se obilne udeležitve. Našim nemškutarjem še sedaj zadnje volitve

po želodeih trgajo in grizejo. Menda so se le preveč šnopsa napili in gulaža najedli na stroške mešanov. Do prihodnjih volitev se naj iztreznijo in volijo pošteno — slovenski!

Iz Murskega polja. (Letina — banderaši — ogenj.) Ž letošnjo letino moremo biti zadovoljni. Ljubi Bog nam je dal poljskih pridelkov v obilni meri za ljudi in živino, le vina se je pridelalo malo in še to ni kaj dobrega. Nekateri vinogradi so imeli nastavljenega grozdja, da bolje niso mogli, ker pa ob času cveta ni bilo vreme ugodno, je imel navadno vsaki grozd po eno, dve, tri itd. jagod in to je vse slabo zdalo. Poljedelec ima za prodati raznih reči pa nikdo po ničem ne povprašuje: pšenica kilo po 6—7 kr. Vino stari polovnjak okoli 70 fl., goveda je se skozi leto dobro tržila, konji pa zmirom slabo, malo se giblje konjska kupčija. — Knjigarna „Štirya“ v Gradci prodava sliko banderašev, narodnih kmetov iz ljutomerske okolice, ki so pozdravili Njih Veličanstvo Franca Jožefa v Radgoni. Slike so lepe in pomenljive le to si popravi, ljubi čitatelj, ako si videl sliko, da so naši kmetje imeli vsi lipovo vejico s cvetom in listjem za klobukom ne pa hrastove, kakor njih slika predstavlja. — Dne 1. listopada je Vidu Štibercu na Cvenu zgorelo poslopje in škedenj z vso krmo.

Iz Ljubljane. (Banka „Slavija“) sklenila je v mesecih julij, avgust in september t. l. 23.269 novih zavarovanj za 27,181.357 fl. 49 kr. kapitala ter je zato prejela 524.109 fl. 60 kr. zavarovalnine in pristojbin. Za škode plačala je v teh treh mesecih 168.448 fl. 95 kr. Denarni promet osrednje blagajnice iznašal je 2,528.805 fl. 46 kr. V posojilnicah bilo je v tem času naloženih 280.767 fl. 14 kr., na zemljišča posojenih pa 542.107 fl. 68 kr. Gasilne brizgalnice dobilo je sedem občin. — Od 1. jan. do 30. septembra t. l. bilo je sklenjenih 54.367 novih zavarovanj za 58,814.692 fl. ter se je uplačalo zavarovalnine in pristojbin 1,415.961 fl. 36 kr., izplačalo pa za škode 424.383 fl. 58 kr. Samoupravna društva za zavarovanje pokojnin postajajo od dne do dne bolj priljubljena. Dokaz temu je, da štejejo do konca septembra 1884 že 1201 člena, ki so skupno zavarovali 165.578 fl. 7 kr. pokojnin in zato obvezali se uplačati 646.670 fl. 45 kr. ulog. — Tudi zastopniški pokojninski fond se izdatno in hitro množi, kajti koncem septembra t. l. imel je že 46.519 fl. 57 kr. premoženja.

Iz Maribora. (Pevsko društvo, Seidl, razvanjska nemčevalnica.) V nedeljo popoldne obhaja pevsko društvo svoj prvi občini zbor v Čitalnici. Zvečer je veselica v gostilnici „Zur Stadt Wien“. — Znani Seidl je č. g. Čagrana, bivšega kaplana v Kamci, zalezoval in ko iz njegove pridige ni zvedel nič,

kamor bi s svojimi starimi zobmi ugriznil, je ga v pričo večih ljudij grdo opsoval. Zaradi tega je bil tožen, priče so resnico odločno potrdile. Dr. Lorber je skušal z Seidlom sicer uiti pa vsaka vrzel bila je preozka, plot previsok, a Seidl predebel in pretežek. Zato je bil Seidl obsojen na 30 fl. plateža ali 6 dni zapora. No, Schmiderer hoj, kedaj bode pa tistih 4500 gold. plačanih, katere Seidl dolguje „kreis-AMTU“? — V Razvanji so priselivši in nakupivši se tuje domačine spodrinoli in ubogi občini navesili šulvereinsko šolo, da utegnejo nemilo vzdihovati pod dolgovi. V nedeljo so z velikim trušem toti in še drugi tuje iz Maribora. Gradca in Dunaja tam šolo nemčevalnico odprli. Vina, piva, šnopsa, muzike, je bilo pa le malo — slovenskih prežarjev in nemškutar-skih lačenbergerjev. Pravega Slovenca ni bilo nobenega blizu! Tudi od cerkvene in svetne oblasti ni bil nihče tam. Res smešni so uže naši germani, ker toliko gladijo za ponemčenjem par slovenskih paglavcev!

Iz Ptujja. V kakih rokah so naše zdravniške razmere, se iz sledečega razvidi: V neki mestni hiši je zbolel otrok za davico (difteritis). Mati otroka pošlje po noči, ali še pred polunočjo po okrajnega zdravnika. Ko pa je ta zvedel kaj je otroku, odgovori, da ne gre k boleniku, ampak naroča, naj otroka v bolnico spravijo, potem pa pošljejo po zdravnika v bolnici. Skrbna mati je vse storila, kar se jej je velelo, ter drugo jutro hitro po zdravnika v bolnici poslala. Tega ni bilo doma, ali njegova gospa soproga je obljubila, da mu bode hitro, ko domov pride, vse povedala. Pretekkel je celi dan, in noben zdravnik se ni prikazal in otrok je bil celo noč in celi dan brez zdravniške pomoči, in je tudi brez te pomoči umrl. Zbolel je drugi otrok za isto hudo boleznijo, ali mati v svojej obupnosti se je zarotila, da nikdar več po zdravnika ne pošlje, in umrl je tudi drugi otrok. Zbolel je sedaj tudi tretji otrok, bode li Vsegamogočni slednjega rešil, se ne ve, omenjena zdravnika ga gotovo ne bosta. „Slov. Narod.“

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Rumunski kralj in kraljica sta obiskala cesarjevo rodbino v Budimpešti — Delegacije so dokončale svoje zborovanje, zastran Bosne in Hercegovine so delegati zahtevali, naj se tam stavijo železnice, zlasti od Novija v Knin, od Sarajeva v Mostar in iz Banjeluke v Travnik in Senico; desetina daje tam dohodka 2.300.000 fl. Kataster bo drugo leto dodelan, vstašev se je mnogo vrnilo, a še jih je 400 v Črni gori. Da se pristanišče v Reki razširi, dovoli se 1 milijon gold. —

Hrvatskega sabora adresno (pismo) je cesarju predložil predsednik Mirko Hrvat. Pri tej priložnosti je cesar zagotovil, da so bode gradila železnica Barcz-Daruvar in Zagorska. — Dne 4. decembra začne zborovati državni zbor. — Na Moravskem začeli so socialisti ščuvalnih in zapeljivih tiskovin deliti mej vojake. — Slavni škof Rudigier je nevarno zbolel. — Slovence v Trstu in iz okolice poklicalo je društvo „Edinost“ na zborovanje. Šešlo se jih je nad 350 vrlih mož na Katinari. Sklenoli so: prošnjo poslati ministru naučnemu, ker vse moledvanje pri tržaški namestnji nič ne pomaga. prvič naj se na gimnaziji slovenščina po več ur na teden uči obligatno in drugič naj se nastavlja slovenščine zmožni profesorji. Sklenejo tudi posojilnico v Trstu osnovati. — Italijani hočejo drugo leto izvoliti zelo novih poslancev, ki bi vsi naj združili se v jeden „klub“. Podobno kaže tudi Slovencem in Hrvatom. Vsi bi naj na Dunaji združili se v jeden „klub“. — Nekateri državniki svetujejo vladi, naj v Afriki pri zamorcih pridobi nekaj zemljišča in tje pošilja kaznovance, da ondi delajo, če hočejo živeti. Takšnih zamorskih naselbin za kaznovance pridobiti bi res kazalo, ker bi si mnogo stroškov pribranal. Sveta praznega je v Afriki neizmerno veliko; ladije tudi imamo za prevožnjo!

Vnanje države. Rusi prenamejajo svoje deželne brambovce ali „narodno opolčenje“. Vsak sposobnejš se vpiše, nižje oficirje volijo sami, orožani bodo z najboljšimi puškami; rusko vojaštvo se tako pomnoži ogromno. Obžalovati je novi razpor, ki preti mej carjem in papežem, ker ruski ministri hudo pritiskavajo na katoličane, zlasti poljske. — Nemški cesar je sedaj v 88. letu in je veselje izrekel, da so pri zadnjih volitvah konservativci sijajno zmagali, a liberalci propali. Bismark je uže l. 1867 in 1871. Avstriji ponujal nevarno nam zavezo z Nemčijo, pa vselej se mu je želja odbila. Poznanski nadškof je baje kanonik Dorzevski imenovan, ker je grof Ledohovski odstopil. — Prajzovski šulverein šteje 12.000 udov, dela povsod zoper Slovane, osobito zoper Čehe in Slovence. Sramota čez vse sramote slovenskim učiteljem in občinam, ki po prajzovskih penzih prste spenjajo. — Veliki otok Novo-Guinejo so hoteli Nemci divjakom vzeti, pa Angleži so jim pred nosom proč vzeli. — Bolgari so sklenoli železnice staviti, turški sultan pa še odlaga in mogoče je, da potisne Avstrija vojakov naprej proti Mitrovici in zgradi potrebno železnico, ki ima srbsko vezati s turško v Solun. — Albanezi so vdrli v Srbijo in požgali nad 60 hiš, ljudi klali, živino ropali. — Kolera pobira ljudi uže v Londonu na Angleškem. — Francozi so Kitajcem vzelo mesto Tamsui. — Reka Nil pada, in angleški general Wolseley

ne more naprej proti Sudanu s svojimi ladijami, mesto Dongala je v nevarnosti. Mahdijeva vojska je preti obkoliti.

Za poduk in kratek čas.

Delovanje deželnega odbora l. 1883.

II. Leta 1878 so nemški liberalci pozabili na slabe letine in v žepih štajerskih davkeplačilcev zvovali preobilico denarjev. Zato so globoko zagrabili ter sklenoli meščanom v Gradcu, Celji, Radgoni, Hartbergu, Fürstfeldu, Voitsbergu in Judenburgu osnovati tri-razrednih meščanskih šol. Vdrapnole so nas uže za 259.297 fl. Vsak učenec stane deželo 34—177 fl. na leto in v Radgoni je več učiteljev, kakor učencev v tretjem razredu, prvih je namreč 7, teh pa 5. Največ iz deželne blagajnice zajela je celjska, namreč 40.896. Učencev je lani imela 57 nemških in 56 slovenskih, eden učenec stane 61 fl. deželo. Radgonska šteje samo 36 nemških in 15 slovenskih učencev. Pozoblje nam vsako leto po 36.037 fl.

V Leobnu vzdržujemo zraven gimnazije še deželno rudarsko šolo. Ker ima premalo učencev, treba jej takih s štipendijami kupovati. Lani je bilo samo 26, stanejo pa 6209 fl. Galerija slik in risarska akademija v Gradcu zahteva 6765 fl. šola za gluhoneme 14.752 fl., jezderska šola 270 fl., turnarska pa 5067 fl.

Blizu Gradca je deželna kmetijska šola. V osebi g. Hanzeljna dobila je novega ravnatelja, stari je šel v pokoj in si čas krati z liberalnimi volilnimi oklici, kateri so pa tako zabeljeni, da jih državno pravdnništvo kar pograbi, ko zagledajo beli dan. Šola stane 12.766 fl. na leto pa ima lastnih dohodkov 5423 fl. torej doplačujemo 7343 fl. V mestu nahaja se podkovaška šola. Stroškov je 7065 fl. Doplačuje država 1500 fl. Gradec 500 fl. in dežela 1154, drugo pokrivajo lastni dohodki n. pr. od vračenja bolenih žival 3000 fl. od podkavanja 1000 fl. Učencev je bilo 35, med njimi 8 Slovencev.

Vinorejska šola pri Mariboru dobila je g. Kalmana za ravnatelja. Kdo je za to službo zraven njega še prosil, tega nismo izvedeti mogli. G. Kalman je rodom Kranjec in razume slovenski. Njegov adjunkt g. Knauer je pa trd Nemec ter ne zna nič slovenski, g. Kec, rodod iz Haloz, je tudi kot učitelj nameščen. Plača je tako nastavljena: ravnatelj 1600 fl. adjunkt 1000 fl., učitelj 600 fl., učitelj za ponavljanje predmetov v ljudski šoli 360 fl. učitelj za risanje in petje 200 fl. G. dr. Trč hodi razlagat o bučelarstvu. Za goste prirejajo se poučni kurzi, za učitelje in za viničarje posebni kurzi, slednji po dvakrat na leto. Spomladi letos se je udeležilo 24 viničarjev, nam-

reč 2 Nemca in 22 Slovencev. Od teh je samo 5 bilo, ki so tirjali, naj se jim slovenski razlaga, ker nemški ne umejo, in se jim je tudi ustrezalo. Podpore so dobili 1 fl. na den, ker je v to svrhu deželni zbor dovolil 600 fl. Vinorejsko šolo obiskovalo je 16 učencev. Iz mej njih je uživalo 12 deželske štipendije, 5 okrajne štipendije, 5 je bilo takih, ki so sami plačevali potrebne zneske, zraven so bili 4 praktikanti. Poučuje se nemški, čeravno je večina učencev slovenska. Lastnih dohodkov imela je vino-rejska šola 10.440 fl. tako da je dežela doplačala 6391 fl. Pod prejšnjim ravnateljem je dežela kupila velik kos gozda, ki se je posekal in v vinograd spremenil. Kdo je to nasvetoval, to pisatelju ni znano. Toda sedaj se kaže velik pregrešek: ti vinogradi so šoli nepotrebni, preveliki, predaleč od nje, brez viničarij, brez delavcev, brez gnoja. Sočivnjak in drevesnica pa sta izvrstna. Slednja daje na leto po 3000 fl. dohodka. Drevesca so izborna lepa in dobro požlahtnjena: jabelčna veljajo po 50 kr., gruškova pa 60 kr. Plemena so vselej zanesljivo prava, katerih kdo zahteva.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 47. Kaj je težje, vino ali voda? Tako vpraša nekdo učenega profesorja. Zanimljivo odgovori ta rekoč: voda, to uže vsak šolarček zna. Ni res, mu odgovori vpraševalec: vode pijem kolikor hočem pa jo bodem prav lahko nesel, vina pa le kake 3—4 litri. Več ne morem nesti.

Razne stvari.

(Slovenskega društva) odbor v Mariboru namerava sklicati občni zbor in želi poizvedeti od p. n. društvenikov, kaj vse bi se naj dalo na dnevni red, zlasti z ozirom na to, da štajerski Slovenci v narodnem oziru trpimo krivic brez konca in mere. Treba bo tudi ozirati se na delovanje deželnega zbora štajerskega v zadnjem zborovanji pa na državni zbor, njegovo zadnje zborovanje in bližajoče se volitve.

(Ljubljanski škof) milost. gosp. dr. Jakob Misija bodo v Gradcu v škofa blagoslovljeni in 8. dec. t. l. slovesno v Ljubljani vpekljani. —

(Kmetška čitalnica v Rušah) napravi v nedeljo 23. t. m. veselico v g. Maroltovej hiši ob 3. uri popoldne. Vspored: pozdrav. Mojemu narodu (M. Vučnik), Deklamacija, V sladkih sanjah (Hajdrih), Deklamacija, Slovenec sem (dr. Ipavic), Tombola. K obilnej udeležbi vabi načelnik Luka Hleb.

(Na Vogerskem) v Budimpešti na vseučilišči je vpisanih dijakov 1344 katoliških, 74 unijatov, 94 pravoslavni, 349 protestantov, 488 kalvincev in — 1075 Judov.

(Iz Globokega) pri Brežicah se nam piše, da tam še niti treh liberalcev ni v občinskem zastopu, zlasti je župan g. Podvinski priden Slovenec in naročnik „Slov. Gosp.“ ter ne trpi in ne pozna liberalcev. Dobro, vendar želimo, da ne zahtevajo več priobčiti in mir se naj vrne v jako ljubo nam občino.

(Matica slovenska) v Ljubljani letos še ni imela občnega zbora.

(Starosta štajerskih pisateljev) slovenskih č. g. Davorin Trstenjak je na lastne stroške izdal knjižico: Werianđ de Graz. Velja 50 kr. v sv. Mohorjevi tiskarni v Celovci. Knjiga popisuje zgodovino knezov Windisch-Graetzov, ki so brččas potemci slovenskega plemiča na Koroškem.

(Vabilo k občnemu zboru) „katoliškega podpornega društva“ v Celji, ki se obhaja v nedeljo 23. novembra t. l. popoldne točno ob treh v vrtni dvorani „pri belem volu“. Dnevni red: 1. Razna sporočila. 2. Volitev novega odbora. 3. Razni nasveti. Opomba. Pri zborovanji smejo pričujoči biti tudi društveni prijatelji, ktere pripeljejo v dvorano društveniki. Pri zboru predloge staviti in glasovati smejo pa le društveniki udje. Pri tej priliki utegnejo društveniki odrajtati zaostalo letnino; tudi novi udje se pred zborovanjem zamorejo vpisati v društvo. Po zborovanji, ki utegne trajati do 4. ure, se bo igrala tombola na korist ubožnim učencem in učenkam iz okoličanskih šol. Častite ude in druge društvene prijatelje vljudno vabimo in prosimo, naj se blagovolijo tega društvenega shoda vdeleževati v prav obilnem številu.

Odbor katol. podp. društva.

(Književno naznanilo.) Knjiga „Politična in kulturna zgodovina štajerskih Slovencev“ je ravno kar dotiskana in zdaj se veže v prav elegantne platnice. Radi tega moral sem ceno za 20 kr. zvišati. P. n. naročniki mi najbolje vstrežejo, ako mi naročnino in poštino (v skupnem znesku 1 fl. 30 kr.) po nakaznici pošljejo.

J. Lapajne,

pisatelj in založnik.

(Častno občanstvo.) Zlatomešnik in profesor v pokoji častiti gospod Dr. Jožef Muršec Živkov je od občine Biš ob Pesnici v seji dne 13. t. m. za premnoge zasluge v prid občini in celej župniji imenovan za častnega občana.

(V Celji) so g. Vršča, notarja v Sevnici obsodili na 10 fl. plateža, čeravno je 5 zapri-seženih prič dopričalo, da ni žaljivnih besed govoril zoper nekega dr. Kaučiča na Dunaji, katerega niti ne pozna; tudi od celjsk. č. g. opata toženi g. Likar, Fr. Lipovšek in Martin Žnidar so bili zopet obsojeni, prvi na 3 tedne, druga dva na 14 dni zapora. Žagovornik g. dr. Serbec je povdarjal, da je vse res in dokazano, s čemer

so se zoper č. g. opata zatoženci bili pritožili pri škofijstvu. To je žalosten dogodek, ki ruši zupanje katoliškega ljudstva do preč. škofijstva. Povdarjamo pa zopet, da preč. škofijstvo pritožbe ni dalo č. g. opatu, da toži pri svetnej sodnji, ampak odgovori na pošamezne točke. No, in potem bi p. n. škofijstvo samo reč preiskavalo in gotovo bi ne prišlo do — omilovanja vredne obsodbe in zapora sicer najprijadnejših katoliških mož! Reč bi se drugače poravnala.

(V pojasnilo) dopisa iz Brežič v zadnji številki „Slov. Gospodarja“ javiti moram, da g. župan Šnideršič sicer ni bil navzoč, ko je mojega brata Kalb metal in Lassnig suval, ker se je to v predsobi in na dvorišči godilo; a navzoč je bil pri prepiru v sobi in takrat, ko je meni Kalb odhod zabranjal. Tedaj gosp. Šnideršič kot župan menda le ni ravnal lepo, še manje pa na dan volitve, ko je s svojimi posilincei nasproti Pičičanom stal.

Ivan Vrstovšek,
absolviran tehnik.

(Čehi bratje slovanski) so v zlati Pragi napravili jako obiskovano zabavo in tam nabirali denarjev na korist slovenskemu „Narodnemu domu“ v Ljubljani. Slava in hvala bratom Čehom!

(Iz Celovca) se poroča, da je g. Karol Prešern, bivši učitelj na Štajerskem, tam postal ud deželnega šolskega sveta.

(Hudobna roka) bržčas je užgala g. grof Attemsovo gospodarsko poslopje grajščinsko v Pragarskem. Škoda je velika.

Poslano

gospodu Martin-u Medved-u, posestniku in županu v Cirkovcah.

Vprašam Vas javno in mi tudi tako odgovorite:

Prvič: Kaj veste Vi o meni povedati, tedaj govorite javno, ker, ako ste si upali drugod o meni kaj govoriti, morate si tudi upati pred celim svetom povedati.

Drugič navedite mi vse tiste točke državnega in občinskega zakona, na podlagi, katerih ste mi Vi trgovino kos zabraniti.

Slednjič Vam moram povedati, da imam priče, kake reči Vi o meni govorite. Ali Vi kot občinski predstojnik ne veste, da sem tudi jaz avstrijski državljan, da tudi jaz državi kot posestnik dačo plačujem in na ta način tudi jaz enake pravice imam, kakor vsak pošten državljan? Toraj Vas izzivam, da mi javno odgovorite — kajti zamolčeno in tiho ne sme ostati, — ker tukaj moje poštenje trpi. Vaše mnenje pričakujem v prihodnjem listu.

Jože Lah,
posestnik in trgovec.

Loterijne številke:

V Gradci 15. novembra 1884: 1, 59, 5, 65, 10
Na Dunaji " " 9, 40, 7, 83, 64
Prihodnje srečkanje: 29. novembra 1884.

Učenca ako kateri štacunar potrebuje, naj izvé za ime in stanovanje pri J. Leon-u v Mariboru.

V najem išče se kramarija ali krčma blizu kake farne cerkve ali na dobrem mestu v kakem večjem kraju. Ponudbe se sprejmejo pod adresno „R. 14“ poste restante St. Georgen a. d. Südbahn. 1-2

Služba organista in mežnarja

pri sv. Martinu na Hajdinji bode z novim letom izpraznjena. Prosilci naj se oglasiojo pri cerkvenem predstojništvu. 1-3

Služba organista

pri sv. Stefanu pod Žusenom se z novim letom 1885 odda. Prosilci naj se osebno oglasiojo pri podpisanem predstojništvu.

Farno predstojništvo pri sv. Stefanu
dne 29. oktobra 1884.

2-3

Ferne, župnik.

V zalogi

Janeza Leona v Mariboru
je ravnokar izišel

Južnoštajerski koledar

za na steno
v nemški in slovenski izdaji
za l. 1885

zapopadajoč zraven popolnega koledara vse mrakove solnca in meseca, kmetovske pregovore o vremenu in letini, vse letne in živinske sejme, dozdevno vreme, državne prepovedane čase, lestvice za pristojbine kolkov ali štampelnov itd.

Praktično urejeni koledar ima to prednost, da je natisnen na velikej četverki in ga je možno povsod na steno obesiti.

Velja samo 25 kr.

Prodajalcem se dovoti primeren nadavek.

Oznanilo.

Dne 24. novembra ob 1/2 11. uri predpoldne se bo okoli

16 polovnjakov

novega cerkvenega vina za gotovo plačilo po dražbi prodajalo v cerkveni kleti v **Ritoznoju** (Rittersberg.)

Cerkveno predstojništvu v Slov. Bistrici.

Učiteljska služba

se odda na trirazredni v IV. plačilni vrsti stoječi ljudski šoli pri sv. Križu definitivno.

V nemškem in slovenskem jeziku v govoru in pisavi popolnoma zmožni prositelji naj svoje prošnje do konca decembra t. l. pri krajnem šolskem svetu pri sv. Križu vložijo.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru

2-2 dne 4. novembra 1884.

Službo si išče oženjen hlapec, 32 let star, pri vsakem delu dobro rabljiv, zanesljiv, izkušen, za vse pa pošten, da se vsakdo sme zaneseti, kakor sam na se; nekaj let že sem tudi bil na vekših kmetijah kot oskrbnik ali „majer“. Sedaj oskrbnik na „Schneeweiss-u“ pri Apačah.

Blaž Črepinko
v Ptuj.

2-3

Krojač dobi pri meni hitro in vsaki čas, delo.

Marko Virtnik
v Vuhredu.

2-2

Dacerska služba

v Gornjemgradu,

se razpiše z letno plačo 300 fl., več se izve pri dotičnem odboru.

Zahteva se od prosileca zanesljivost in popolnoma zmožnost slovenskega jezika v govoru in pisavi.

Prošnje se vpošljejo podpisanemu skrajno do 30. novembra t. l.

Gornjigrad, dne 11. novembra 1884.

2-3

Prvosednik:

Janez Hren.

FRANC SWATY,

Ukoristitev vinskih ostankov, fabrika žganic, likere, Franz-žganice in kognaka

v Mariboru.

Fabrika: v Schmidererjevej ulici št. 3 in 4.

Zaloga: v Koroškej ulici šte. 20.

priporoča svojo izvrstno žganico iz muškato-vega tropinoveca

s poroštvom za pravo, vleženo blago.

Najnovejši

HITRI RAČUNAR

v katerem se

iznesek vsakoršne kupčije

vše izračunjeno najde, se dobiva v

J. Leon-ovi tiskarni

v Mariboru

šolska ulica 2.

Naznanilo.

Dovoljujem si naznaniti, da imam popolno zalogo trdno in lepo vezanih slovenskih molitvenih knjig

in jih priporočam preč. duhovščini in p. n. trgovcem.

Cenovniki s trdno stoječimi cenami v malem, kakor v velikem stojé na razpolago in se dopošiljajo na željo brezplačno.

Eduard Ferlinč-eva vdova,

prodaja papirja in knjig

v Mariboru, gosposka ulica štv. 3.